

ความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีในทรศนะของผู้ประกอบการ ในจังหวัดสงขลา เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

The Expectations and Readiness of Accountants in ASEAN Economic Community from the Perspective of Entrepreneurs in Songkhla Province.

เสาวลักษณ์ จันทรประสิทธิ์^{1*}
Saowalak Chanprasit^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีสำหรับทักษะด้านต่าง ๆ ในทรศนะของผู้ประกอบการ เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชี ในทรศนะของผู้ประกอบการ และเปรียบเทียบข้อว่างระหว่างความคาดหวังของผู้ประกอบการและความพร้อมของนักบัญชี ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจากการใช้แบบสอบถามจากผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา จำนวน 310 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน pair sample t- test และOne Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ประกอบการที่มีต่อนักบัญชีในทักษะทุกด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทักษะที่ผู้ประกอบการคาดหวังจากนักบัญชีมากที่สุด คือ การมีความรับผิดชอบในการทำงาน สำหรับด้านความพร้อมผู้ประกอบการเห็นว่าในภาพรวมนักบัญชีมีความพร้อมในทักษะด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยทักษะที่นักบัญชีมีความพร้อมมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบในการทำงาน งานวิจัยยังพบว่า นักบัญชีมีความพร้อมในทักษะด้านต่าง ๆ น้อยกว่าระดับที่ผู้ประกอบการคาดหวัง เมื่อพิจารณาถึงทักษะที่มีความแตกต่างกันระหว่างความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชี มากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถด้านภาษาอื่น ๆ ในอาเซียน ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการออกแบบการฝึกอบรมและพัฒนาหลักสูตรบัญชีให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการและเพิ่มศักยภาพให้กับนักบัญชีไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการ นักบัญชี ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Abstract

This research aims to study the expectations and readiness of accountants in Thailand in order to be a part of ASEAN Economic Community from the perspective of entrepreneurs and to compare the gap between the expectations of entrepreneurs and the readiness of accountants. questionnaires for this study were collected from 310 entrepreneurs in Songkhla province of Thailand. The statistics used in the analysis include mean, percentage, standard deviation, pair sample t-test and One Way ANOVA. The research found that the expectations of entrepreneurs for the accountants' skills in general were considerably high. The most expected skills from entrepreneurs were responsibility and accountability. In overall readiness of the accountants for all skills are at a moderate level. The most skills of accountants were responsibility and accountability. The research also found that readiness of the accountants was less than the expectations of entrepreneurs. The most different skill between the expectations of entrepreneurs and readiness of the accountants was the use of ASEAN other languages. The results can be used as a guide line for educational institutions and agencies involved in the design and development of training accounting courses to understand needs of enterprises as well as to increase their capability to compete in the AEC.

Keywords: Entrepreneurs, Accountants, ASEAN Economic Community

¹ อ., สาขาวิชาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

¹ Lecturer, of Accounting Program, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla, 90000

* Corresponding author: E-mail address: saowalak137@hotmail.com

บทนำ

ในพ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีการเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิก โดยมีการเปิดเสรีใน 5 ด้านด้วยกัน คือ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การเปิดเสรีการค้าภาคบริการ การเปิดเสรีด้านการลงทุน การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุน และการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ [1] ซึ่งจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่และหลากหลาย สามารถรองรับผลผลิตที่มีคุณภาพแตกต่างกัน ประชาชนมีทางเลือกสินค้าและบริการมากขึ้น เกิดความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น แต่ผลกระทบในเชิงลบก็มีเช่นกัน นั่นคือ ธุรกิจจะมีคู่แข่งทางการค้ามากขึ้น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ธุรกิจจะต้องปรับตัว ทั้งในด้านการดำเนินงาน ต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้านการผลิตสินค้าต้องมีคุณภาพ โดยจะต้องมีการค้นคว้าวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

การที่จะทำให้ธุรกิจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องได้รับข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอย่างรอบด้าน จึงจะสามารถนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล วางแผน และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และทันเวลา ข้อมูลที่สำคัญของธุรกิจอย่างหนึ่งคือข้อมูลทางบัญชี ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารในหลาย ๆ ด้าน เช่น คำนวณต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ขององค์กรประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงเสนอและประเมินทางเลือกในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มคุณค่ากับองค์กร ข้อมูลทางบัญชียังเป็นสัญญาณเตือนภัยให้แก่องค์กรต่อความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ ดังนั้นธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถนอกเหนือจากทักษะวิชาชีพแล้วยังต้องมีทักษะด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร งานบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจแทบทุกขั้นตอน และจะมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อมีการเปิดสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เนื่องจากอาชีพนักบัญชีเป็นอาชีพอิสระ โดยผู้ที่ประกอบอาชีพนี้จะเคลื่อนย้ายไปทำงานที่ใดก็ได้ในประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์บางอย่างที่ได้ตกลงกันไว้ เช่น การให้บริการด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชีและการจัดทำบัญชี ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นสามารถถือหุ้นร่วมกับไทยได้ไม่เกินร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียน และจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติต้องน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทดังกล่าว โดยนักบัญชีอาเซียนสามารถเข้ามาทำงานในไทยได้แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย กรณีเป็นการให้บริการจัดทำบัญชีสำหรับยื่นแบบภาษีให้กับบริษัทในเครือหรือในกลุ่มของบริษัทต่างชาติ กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นสามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียนและสามารถดำเนินธุรกิจได้เฉพาะในลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture) กับบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้น โดยนักบัญชีอาเซียนสามารถเข้ามาทำงานในไทยได้แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย [2] จากข้อตกลงนี้จะเห็นว่าวิชาชีพบัญชีจะมีคู่แข่งจากประเทศในกลุ่มอาเซียนเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน นักบัญชีไทยจึงต้องมั่นใจว่าตนเองมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ เพราะภาษาเป็นสิ่งจำเป็นในการติดต่อสื่อสาร และการทำธุรกิจ และหากนักบัญชีสามารถพูดภาษาที่ 3 ซึ่งเป็นภาษาในกลุ่มอาเซียนได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองมากยิ่งขึ้น [3] ดังนั้นผู้ที่ต้องการทำงานในด้านนี้ ควรมีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว การทำงานบัญชีในอาเซียนก็จะมีอุปสรรค และอาจจะเสียเปรียบคู่แข่งคนอื่น ๆ ในหลายประเทศที่ต้องการตำแหน่งงานบัญชี โดยเฉพาะนักบัญชีจากประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกับประเทศไทยหรือประเทศที่เจริญกว่าซึ่งได้แก่ สิงคโปร์และมาเลเซีย รูปแบบการเข้ามาทำงานของนักบัญชีต่างชาติจะเป็นรูปแบบการเข้ามาทำงานกับบริษัทในประเทศของตนที่มาลงทุนในประเทศไทย หรือแม้แต่นักบัญชีฟิลิปปินส์อาจเป็นอีกกลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทย ถึงแม้จะไม่ได้มีบริษัทฟิลิปปินส์มาลงทุนในประเทศไทยมากนักก็ตาม แต่ด้วยความสามารถในภาษาอังกฤษที่โดยเฉลี่ยมีมากกว่านักบัญชีไทยและค่าตอบแทนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรืออาจน้อยกว่านักบัญชีไทย จึงเป็นอีกชาติหนึ่งที่มีโอกาสเข้ามาทำงานในประเทศไทยหลังเปิดเสรีอาเซียนในปี 2558 [4] นอกจากนี้ สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อยกระดับคุณภาพของวิชาชีพบัญชีไทยให้เป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ โดยกำหนดทักษะวิชาชีพแบ่งออกเป็น 5 ประเภท [5] ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ซึ่งเมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีพื้นฐานทักษะทางวิชาชีพดังกล่าวจะส่งผลให้การปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทักษะวิชาชีพดังกล่าว มีรายละเอียดสอดคล้องกับการเป็นนักบัญชีมืออาชีพของอาเซียนที่ระบุไว้นักบัญชีในประเทศอาเซียนต้องมีความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีที่เป็นสากล ความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีที่เป็นสากล ความพร้อมในการศึกษากฎหมาย ข้อบังคับ ภาษีอากร ความพร้อมด้านการสื่อสาร การปรับตัว ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความพร้อมด้านทัศนคติและจริยธรรม [6] นักบัญชีในยุค AEC จึงต้องมีการปรับตัว เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ เนื่องจากสุดท้ายแล้วผู้ประกอบการจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกนักบัญชีที่มีความสามารถเข้ามาทำงานให้กับกิจการ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในประเด็นดังกล่าวจึงมุ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีในทศวรรษของผู้ประกอบการ เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนา

ตนเองของนักบัญชีและเป็นแนวทางให้สถานศึกษาในการผลิตบัณฑิตสาขาการบัญชีได้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของผู้ประกอบการ โดยเลือกจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ในการศึกษา เนื่องจากจังหวัดสงขลา เปรียบเสมือนเมืองหลวงของภาคใต้ตอนล่าง เป็นเมืองหน้าด่าน ที่ติดกับประเทศมาเลเซีย ด้านรัฐเคดาห์ และรัฐเปอรลิส มีสถานกงสุลใหญ่ของประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งอยู่ สงขลาจึงเป็นเมืองแห่งศูนย์การการคมนาคม การศึกษา เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ดังนั้นการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน จังหวัดสงขลาจึงเป็นเสมือนประตูสู่อาเซียน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ประกอบการที่มีต่อนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพ เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2) เพื่อศึกษาความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพในทรศนะของผู้ประกอบการ
- 3) เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างความคาดหวังของผู้ประกอบการและความพร้อมของนักบัญชี

นิยามศัพท์เฉพาะ

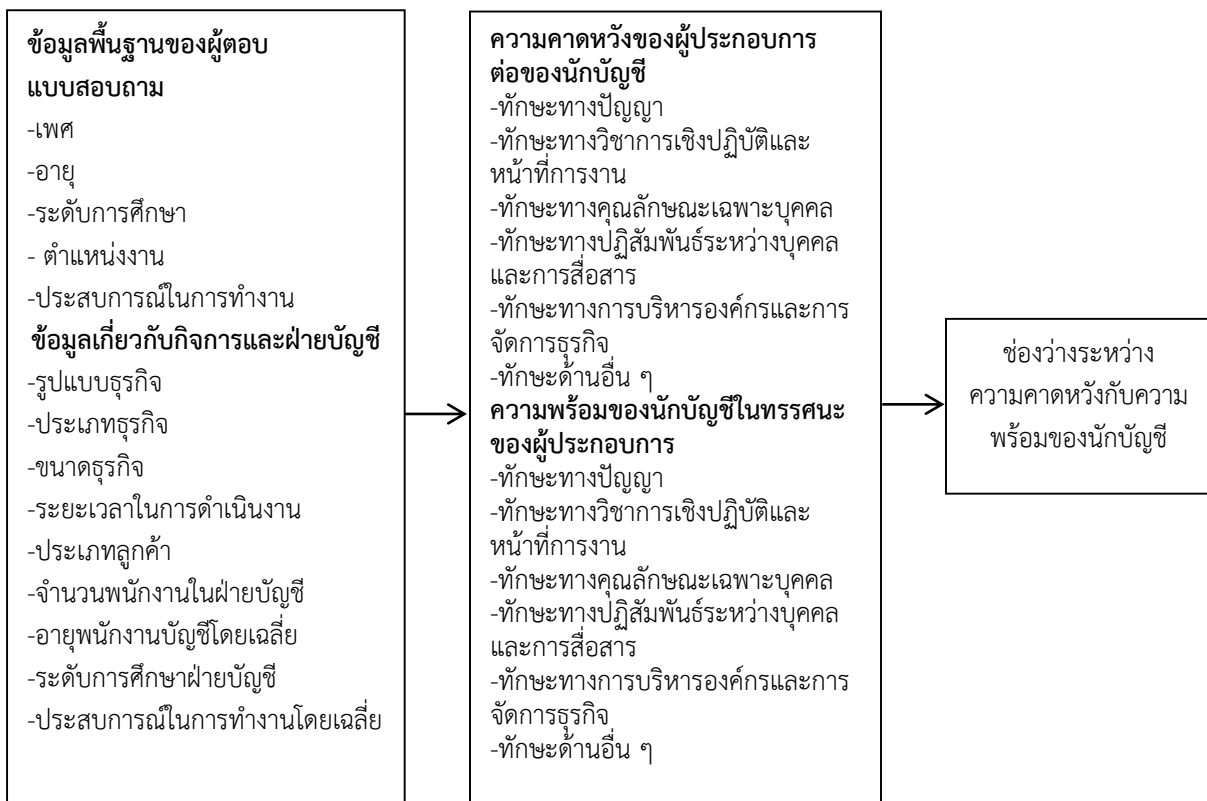
ผู้ประกอบการ หมายถึง เจ้าของกิจการ ผู้จัดการ หรือหัวหน้าฝ่ายบัญชีของสถานประกอบการ

นักบัญชี หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของสถานประกอบการ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า จะเริ่มใช้ใน พ.ศ. 2558

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ให้ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของผู้ประกอบการ เป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งมีผลต่อระดับความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพในทรศนะของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา ซึ่งจะทำให้ทราบช่องว่างระหว่างระดับความคาดหวังและระดับความพร้อมของนักบัญชี จึงสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Professional Skills) [5]

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants : IES) ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพบัญชีระบุ ว่านักบัญชีต้องมีทักษะ 5 ด้าน ได้แก่

1) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ซึ่งแบ่งย่อยได้อีก 6 ระดับตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ มีความรู้ มีความเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ได้ สามารถสังเคราะห์ได้ (นำองค์ความรู้หลาย ๆ ด้านมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วทำการคาดการณ์และให้ผลสรุปได้) และสามารถประเมินคุณค่าได้ สิ่งที่สำคัญ คือบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต้องบรรลุระดับสูงสุดของทักษะเหล่านี้ ณ ช่วงเวลาที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะทางปัญญาช่วยให้นักบัญชีแก้ปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่แก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นประกอบไปด้วยทุกเรื่อง ดังนี้

(ก) ความสามารถที่จะกำหนด ได้มา จัด และเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(ข) ชีตความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์

(ค) ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาก็ไม่เคยเจอมาก่อน

2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน (Technical and Functional Skills) ประกอบด้วยทักษะทั่วไป และทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง

(ก) ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(ข) การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง (Decision Modeling and Risk Analysis)

(ค) การประเมินค่า

(ง) การรายงาน และ

(จ) ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยการเรียนรู้และการปรับปรุงลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งรวมถึง

(ก) ความสามารถในการจัดการตนเอง

(ข) มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการโน้มน้าวและเรียนรู้ด้วยตนเอง

(ค) ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

(ง) ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

(จ) พิจารณาปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจ

(ฉ) ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ

4) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills) ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กรได้ดีรับและส่งผลสารสนเทศได้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย

(ก) การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง

(ข) สามารถทำงานเป็นกลุ่ม

(ค) มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ต่างวัฒนธรรมและความคิดเห็นต่างกันได้

(ง) เจรจาต่อรองหนทางแก้ปัญหาและกำหนดข้อตกลงร่วมกันในสถานการณ์ทางวิชาชีพ

(จ) การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ฉ) สามารถนำเสนอ อภิปราย รายงานและการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและการพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

(ช) ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน

5) ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ (Organizational and Business Management Skills) มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งจะมีการเรียกร้องให้เป็นผู้แสดงบทบาทในเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวันในขณะที่ก่อนหน้านี้ บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายหน่วยงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบด้าน ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ รวมถึง

- (ก) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารโครงการ การบริหารงานบุคคลและทรัพยากร การตัดสินใจ
- (ข) ความสามารถที่จะจัดแบ่งหน้าที่งาน และการมอบหมายงานเพื่อกระตุ้นและพัฒนาบุคลากร
- (ค) การมีภาวะความเป็นผู้นำ
- (ง) การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการของห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดสงขลา ทุกประเภทธุรกิจ ทุกขนาด ทั้งหมดจำนวน 7,682 ราย [7] จำนวนตัวอย่างประชากรคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane [8] ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 0.5% ได้จำนวนตัวอย่างของประชากรเท่ากับ 380 ราย โดยจะใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังสถานประกอบการได้รับการตอบกลับมาจำนวน 310 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.58

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง ความพร้อม ทักษะทางวิชาชีพบัญชี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เรียบเรียงเนื้อหาในแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามให้ตรงกับเนื้อหาการวิจัย และปรับปรุงแก้ไข

ให้มีความเหมาะสม

4. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre - test) กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมของแบบสอบถามเท่ากับ 0.954

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ ข้อมูลกิจการและฝ่ายบัญชี ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละเพื่อพิจารณาลักษณะโดยรวมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

2. วิเคราะห์ลักษณะระดับความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพ ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความคาดหวังและความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความคาดหวังและความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความคาดหวังและความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความคาดหวังและความพร้อมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความคาดหวังและความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพด้วยการหาผลต่างของค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชี และใช้สถิติ pair sample t- test ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง

4. เปรียบเทียบระดับความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการและนักบัญชี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความแปรปรวนแบบทางเดียว One Way ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายกลุ่ม และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference (LSD)

ผลการศึกษา

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วมากกว่า 10 ปี ในส่วนของงานด้านบัญชีกิจการส่วนใหญ่จะทำบัญชีเอง โดยมีบางส่วนจะใช้บริการสำนักงานบัญชีร่วมด้วย นักบัญชีในกิจการมีอายุประมาณ 26-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 78.4 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีไม่เกิน 10 ปี กิจการส่วนใหญ่จัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด มีทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 5 ล้านบาท ประกอบกิจการประเภทซื้อมาขายไป ร้อยละ 44.2 รองลงมาเป็นธุรกิจบริการ ดำเนินธุรกิจ

มาแล้วมากกว่า 20 ปี ลูกค้าของกิจการส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าภายในประเทศ มีจำนวนกิจการร้อยละ 25.2 ที่มีลูกค้าต่างประเทศด้วย โดยกลุ่มลูกค้าต่างประเทศอันดับหนึ่งคือ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงระดับความคาดหวังของผู้ประกอบการที่มีต่อนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพ ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก

ทักษะด้านต่าง ๆ	ระดับความคาดหวังต่อนักบัญชี	
	$\bar{X}$	S.D
1. ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.53	0.63
2. ความมีคุณธรรมจริยธรรม	4.51	0.58
3. ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.48	0.68
4. ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย	4.47	0.63
5. ความชำนาญในการคำนวณตัวเลข	4.46	0.71

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความคาดหวังของผู้ประกอบการที่มีต่อนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพอยู่ในระดับมากโดยด้านที่คาดหวังมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย และชำนาญในการคำนวณตัวเลข โดย 3 อันดับแรก เป็นทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ จะเห็นว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของนักบัญชีมาก เนื่องจากงานด้านบัญชีเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขและเอกสารจำนวนมาก ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน จึงต้องมีความรับผิดชอบในการทำงานค่อนข้างสูง อีกทั้งนักบัญชีเป็นผู้ทราบเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการ ซึ่งข้อมูลบางอย่างเป็นความลับ นักบัญชีจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพในระดับสูงด้วย

ตารางที่ 2 ตารางแสดงระดับความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพ ในทรรศนะของผู้ประกอบการ ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก

ทักษะด้านต่าง ๆ	ระดับความพร้อมของนักบัญชี	
	$\bar{X}$	S.D
1. ความรับผิดชอบในการทำงาน	3.49	0.93
2. ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย	3.47	0.89
3. ความมีคุณธรรมจริยธรรม	3.46	0.92
4. ความชำนาญในการคำนวณตัวเลข	3.45	0.94
5. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Word, Excel และ Power point	3.43	0.90

จากตารางที่ 2 พบว่า ในมุมมองของผู้ประกอบการคิदनักบัญชีของกิจการมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีความพร้อมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการทำงาน ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความชำนาญในการคำนวณตัวเลข และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Word, Excel และ Power point โดย 2 ใน 3 อันดับแรก เป็นทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงาน และความมีคุณธรรมจริยธรรม แสดงให้เห็นว่านักบัญชีไทยเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าทักษะด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 3 ตารางแสดงความแตกต่างระหว่างระดับความคาดหวังและระดับความพร้อมของนักบัญชีด้านทักษะวิชาชีพ ใน
 ทัศนคติของผู้ประกอบการมากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่

ทักษะทางด้านต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย		ความแตกต่างระหว่าง ความคาดหวังและ ความพร้อม	ค่าสถิติ t
	ความ คาดหวัง	ความ พร้อม		
1. ความรู้ความสามารถด้านภาษาอื่น ๆ ในอาเซียน	4.12	2.67	1.45	23.459*
2. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของประเทศในอาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับบัญชี	4.23	2.90	1.33	24.048*
3. ความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ	4.25	2.93	1.32	21.826*
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีไทยที่ ใช้อยู่ในปัจจุบัน การตีความ และร่างการตีความ มาตรฐานการบัญชี	4.34	3.09	1.25	21.416*
5. ความสามารถในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของกิจการ	4.24	2.99	1.25	21.497*

*ระดับนัยสำคัญ0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าทักษะที่มีความแตกต่างกันระหว่างความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีในทัศนคติของผู้ประกอบการมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านภาษาอื่น ๆ ในอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของประเทศในอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับบัญชี ความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน การตีความ และร่างการตีความมาตรฐานการบัญชี และความสามารถในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของกิจการ ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งที่นักบัญชีจะต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณสมบัติตรงกับที่ผู้ประกอบการคาดหวัง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับความคาดหวังและระดับความพร้อมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักบัญชีสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ที่น่าสนใจได้ดังนี้ ผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อนักบัญชีไม่แตกต่างกันในทุกประเด็น ในขณะที่ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกันจะมีระดับความคาดหวังต่อนักบัญชีต่างกัน เช่น ด้านความชำนาญในการคำนวณตัวเลข ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ นักบัญชีที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือมากกว่าจะถูกคาดหวังจากผู้ประกอบการสูงกว่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า เช่น เรื่องความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี นักบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าจะมีความพร้อมในทักษะวิชาชีพบัญชีมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย และนักบัญชีที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปจะมีความพร้อมในทักษะวิชาชีพบัญชีมากกว่านักบัญชีที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 4 ตารางสรุปค่าเฉลี่ยของทักษะวิชาชีพด้านต่าง ๆ ระหว่างระดับความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชีใน
 ทัศนคติของผู้ประกอบการ

ทักษะวิชาชีพด้านต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย		ความแตกต่างระหว่าง ความคาดหวังและ ความพร้อม	ค่าสถิติ t
	ความ คาดหวัง	ความ พร้อม		
1. ทักษะทางปัญญา	4.25	3.15	1.10	18.30*
2. ทักษะเชิงวิชาการปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.33	3.20	1.13	17.047*
3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.37	3.27	1.10	19.092*
4. ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.28	3.16	1.12	19.820*
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	4.28	3.16	1.12	19.618*

*ระดับนัยสำคัญ0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคาดหวังของผู้ประกอบการในทักษะวิชาชีพทุกด้านอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของความพร้อมของนักบัญชีในทักษะวิชาชีพทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยทักษะที่ผู้ประกอบการคาดหวังจากนักบัญชีมากที่สุด คือ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ในด้านความรับผิดชอบในการทำงาน และความมีคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ ทักษะเชิงวิชาการปฏิบัติและหน้าที่งาน ในด้านความชำนาญในการคำนวณตัวเลข ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากร และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Word, Excel และPower point ในส่วนของความ

พร้อมของนักบัญชีผู้ประกอบเห็นว่า ทักษะที่นักบัญชีมีความพร้อมมากที่สุด คือ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ในด้าน ความรับผิดชอบในการทำงาน และควมมีคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ ทักษะเชิงวิชาการปฏิบัติและหน้าทำงาน ในด้าน ความชำนาญในการคำนวณตัวเลข และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Word, Excel และPower point ซึ่ง ทักษะวิชาชีพที่นักบัญชีมีความพร้อมมากที่สุดกับทักษะวิชาชีพที่ผู้ประกอบการคาดหวังมากที่สุด เป็นทักษะด้านเดียวกัน แต่ ระดับความคาดหวังของผู้ประกอบการสูงกว่าระดับความพร้อมของนักบัญชีในปัจจุบัน ดังนั้นนักบัญชีจะต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีระดับทักษะตรงกับที่ผู้ประกอบการคาดหวัง

สรุปและการอภิปรายผล

ระดับความคาดหวังของผู้ประกอบการที่มีต่อนักบัญชีเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อ พิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงสุด ทักษะ 5 อันดับแรกของผู้ประกอบการคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ การมีความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย และความชำนาญในการคำนวณ ตัวเลข สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยลักษณ์ สุวรรณวัลย์กร [9] ที่พบว่า สิ่งที่ยุ้บังคับบัญชาคาดหวังจากผู้ประกอบวิชาชีพ สอบบัญชีมากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบในการทำงาน ความรู้ความสามารถด้าน ภาษาอังกฤษ ความใฝ่เรียนรู้ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนจิรา ชันแก้ว [10] พบว่า ผู้ประกอบการมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบตนเอง วิชาชีพ และ สังคมของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี เรื่องความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในด้าน ความละเอียดรอบคอบ ความแม่นยำ อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของดวงกมล สุขแก้วมณี [11] พบว่า องค์ประกอบคุณสมบัติบัญชีบัณฑิตที่นายจ้างต้องการอันดับแรก คือ ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ จะเห็นว่า ผู้ประกอบการจะเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องการมีคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากนักบัญชีเป็นผู้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและความลับต่าง ๆ ของกิจการ โดยทักษะ 5 อันดับแรกของผู้ประกอบการ คาดหวังกับความพร้อม 5 อันดับแรกของนักบัญชีในทรรชนะของผู้ประกอบการ 4 ใน 5 ด้านเป็นเรื่องเดียวกัน ได้แก่ ความ รับผิดชอบในการทำงาน ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ด้านภาษาไทย และความชำนาญในการคำนวณตัวเลข จะเห็นว่า 2 อันดับแรกเป็นทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล เหมือนกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีศน์ ภัยพันธ์ และณัฏฐ์ เหมมันต์ [4] ที่พบว่า นักวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มากที่สุด รองลงมาเป็น ทักษะทางปัญญา และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล

ผู้ประกอบการมีความคาดหวังกับนักบัญชีที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมากกว่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือ ต่ำกว่า เช่น ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยลักษณ์ สุวรรณวัลย์กร [9] ที่พบว่าโดยรวม แล้วผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทจะถูกคาดหวังจากผู้บังคับบัญชามากกว่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และนักบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าจะมีความพร้อมในทักษะวิชาชีพบัญชี มากกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานเป็นการสร้างความเชี่ยวชาญให้กับบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของณณกุล สมรรค [12] ที่พบว่าประสบการณ์ในการทำงานบัญชีมีผลต่อความพร้อมด้านภาษาและด้าน กฎหมาย

ทักษะวิชาชีพด้านต่าง ๆ ของนักบัญชีในทรรชนะของผู้ประกอบการมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา ถึงทักษะที่มีความแตกต่างกันระหว่างความคาดหวังและความพร้อมของนักบัญชี มากที่สุด 3 อันดับแรกซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่ถึง 3.00 ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านภาษาอื่น ๆ ในอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของประเทศในอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับ บัญชี และความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่จำเป็นเมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาเพราะเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การรับข้อมูลข่าวสาร การแสวงหาความรู้ การศึกษาต่อ ฯลฯ อีกทั้งกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ได้บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” โดยกำหนดว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการทำงานของอาเซียน [13] นั้นหมายถึง ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การ ได้ตอบทางจดหมาย การพูดคุยระหว่างการประชุม การจัดทำรายงาน ตลอดจนการจัดทำคำแถลงการณ์ และปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ทักษะทางด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล เป็นทักษะที่ผู้ประกอบการคาดหวังมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของความสามารถในการทำงาน และควรมีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่กำลังดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จึงควรส่งเสริมโดยนอกจากการจัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านบัญชีให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพแล้ว ควรเพิ่มเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้วย
2. สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานแรกในการเตรียมความพร้อมนิสิตเพื่อมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรปลูกฝังผู้เรียนให้มีความรู้คุณธรรม รวมถึงเน้นในเรื่องของความสามารถในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ทักษะทางด้านปัญญา เป็นทักษะที่นักบัญชีมีความพร้อมน้อยที่สุด ซึ่งทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่มีความสำคัญช่วยให้นักบัญชีแก้ปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ถี่ถ้วนของสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ จึงควรเร่งพัฒนาให้มีความพร้อมมากขึ้น
4. ทักษะทางด้านภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ในอาเซียน นักบัญชียังมีความพร้อมน้อยเมื่อเทียบกับความคาดหวังของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาหลักที่ใช้เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นักบัญชีจึงต้องพัฒนาความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะดังกล่าวควบคู่ไปกับการอบรมทักษะวิชาชีพด้านอื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการ

1. อยากให้ภาครัฐจัดฝึกอบรมความรู้ทางด้านบัญชี ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ให้กับนักบัญชีโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย บ้างเพราะกิจการขนาดเล็กไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนนักบัญชีของกิจการทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง
2. อยากให้สถาบันการศึกษาจัดให้นิสิตบัญชีมีการฝึกงาน 2 ภาคการศึกษา เพื่อเพิ่มทักษะและเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิต
3. สถาบันการศึกษาควรเน้นสอนให้นิสิตบัญชีฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกทำกรณีศึกษาให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มมุมมองและประสบการณ์ รวมทั้งฝึกให้มีการนำเสนอมากขึ้น
4. นักบัญชีต้องเปลี่ยนทัศนคติในการทำงานใหม่ โดยเพิ่มความกระตือรือร้นในการทำงานให้มากขึ้นพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มขอบเขตของการวิจัยให้มากขึ้น โดยแยกกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีแต่ละประเภท เช่น ด้านการตรวจสอบบัญชี ด้านการทำบัญชี ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการศึกษา ฯลฯ และควรเพิ่มพื้นที่ในการเก็บข้อมูลให้กว้างขึ้น เพื่อจะได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] อนุสรณ์ ธรรมใจ. AEC Blueprint. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://ประชาคมอาเซียน.net/aec-blueprint/>.
- [2] จินตนา ชัยวรรณการ. (2555). *ก้าวที่สำคัญของนักบัญชีเข้าสู่ AEC*. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ.
- [3] วีรยุทธ สุขมาก และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์. (2556). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)*. บัญชีมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [4] ปศุณีย์ กายพันธ์ และนธิ เหมมันต์. (2557). “นักบัญชีไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”, *WMS Journal of Management*. Walailak University. 3(3). 14-21.
- [5] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2552). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.fap.or.th>.
- [6] ฝ่ายต่างประเทศ. การเตรียมรับปี 2015 ของนักบัญชี (ตอนที่ 2) ความพร้อมสำหรับนักวิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2559, จาก http://www.fap.or.th/images/column_1390536375/prepare%202015%20%202.pdf.

- [7] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). **สถิติการจดทะเบียน**. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2558, จาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/menu/est/1.html>.
- [8] Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third editio. Newyork: Harper and Row Publication.
- [9] วลัยลักษณ์ สุวรรณวัลย์กร และมนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2556). “ความคาดหวังและความพร้อมของวิชาชีพ สอบบัญชีไทยในการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”, **วารสารวิชาชีพบัญชี**. 9(25), 35-49.
- [10] เจนจิรา ชันแก้ว. (2556). “ความคาดหวังของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี”, **FEU Academic Review**. 7(2), 151-159.
- [11] ดวงกมล สุขแก้วมณี. (2554). **คุณสมบัติบัญชีบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ:ตามทรรศนะของผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีระดับประเทศ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเซนตจอน.
- [12] นฤมล สุมรรคา. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา สถานประกอบการจังหวัดสระบุรี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [13] **กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20130528-092411-875705.pdf>.